

DE INNERLIJKE MENS

21 februari 1975

Goedenavond, vrienden.

De sprekers van onze groep weten ook niet alles en kunnen zich ook vergissen. Hopelijk houdt u hiermee rekening en denkt u ook zelf na over alles wat besproken zal worden. Ons onderwerp van heden dient van meer geestelijke aard te zijn. Als titel hiervoor koos ik:

DE INNERLIJKE MENS

De mens is een vreemd complex geheel van dromen, denkbeelden, idealen en onbesepte ervaringen uit andere werelden en levens. Wanneer je als mens op aarde wordt geconfronteerd met jezelf, wordt het erg moeilijk jezelf te oriënteren. Want automatisch ga je proberen jezelf te rechtvaardigen in en tegenover de buitenwereld. Dat betekent, dat je de eigen waarden, die je werkelijk bezit, terzijde schuift en daarvoor in de plaats jezelf allerhande verdiensten projecteert, waardoor je, ook al bezit je dezen niet werkelijk, in de wereld enige waardering meent te zullen genieten. Wil je weten, wie en wat je bent, zo zul je je terug moeten trekken in een wereldje, dat voor anderen moeilijk te betreden zal zijn. Men noemt dit wel eens de innerlijke mens, het zoeken naar de waarheid in het ik, terwijl weer anderen het aanduiden als een egotrip. Maar dit alles komt steeds weer op hetzelfde neer.

Je moet allereerst leren het evenwicht te kennen, dat in jezelf bestaat. Dit evenwicht is er meestal een tussen licht en duister. Daar de mens dit in stoffelijke termen pleegt te vertalen, is een dergelijke erkenning voor hem een confrontatie met innerlijke angsten en vreemde lichtende droombeelden, die voor hem deugd en bereiking schijnen te symboliseren. Heb je ontdekt, waar het evenwicht tussen deze beiden in je ligt, zo zul je ook beseffen, dat deze schijnbaar onredelijke angsten en die al even onredelijk lijkende droombeelden elkaar in wezen aanvullen. Het ik is een geheel. Je kunt daarin dan ook niet zonder verlies aan bewustzijn het duister terzijde schuiven om je alleen met het Licht bezig te houden, maar je kunt evenmin het Licht terzijde stellen om je over te leveren aan het duister, zonder het wezenlijke van het ego teloor te zien gaan voor eigen besefsmogelijkheid. Je moet leven in een evenwicht tussen Licht en duister. Een evenwicht tussen alles in je, wat je niet geheel kunt aanvaarden en al die lichtende dromen, die je zo graag zou verwezenlijken en toch nimmer geheel waar kunt maken.

Er zijn vele wijzen om dit alles te omschrijven, te verklaren en in symbolen weer te geven. Indien ik hier mijn eigen wijze van uitdrukking verkies, zo is dit zeker niet, omdat andere beschouwingswijzen en vooral benaderingen van de innerlijk mens slechter zouden moeten zijn. Ik stel allereerst: Er is geen mens, die in zich volledig zeker is. Dat is een belangrijk punt. Wij zijn niet zo zeker, als wij dit voorgeven. Wanneer wij beweren ergens zeker van te zijn, zo beduidt dit in wezen alleen maar, dat wij zeer intens hopen, dat het waar is. Gelijktijdig betekent het, dat er in ons een angst bestaat, die wij door deze aanvaarding van het innerlijk betwijfelde trachten te onderdrukken. Wanneer wij beweren, dat wij iets volledig geloven, zo komt dit er gemeenlijk op neer, dat wij een deel van ons intellect verwaarlozen en een deel van onze ervaringen terzijde schuiven, alleen maar om niet geconfronteerd te worden met onze eigen onvolkomenheden en aansprakelijkheden.

Ik dacht, dat je vanuit dit punt verder kunt gaan. Want alles, wat ik geloof, kan voor mij zinrijk zijn. Maar die betekenis kan nooit liggen in de wijze, waarop ik dit geloof formuleer. Wanneer ik geloof aan een eeuwig leven, dan denk je als mens daarbij aan een voortduren van de tijd. Indien dit beeld juist zou zijn, zou - dat is duidelijk - alle leven, zelfs het meest zalige, op de duur maar een vermoeiende en vervelende toestand worden. De juiste benadering, waarover de mens soms spreekt, maar die hij innerlijk niet zal beamen, stelt: eeuwigheid is het tot erkenning

komen van de kern, waaromheen al het bestaande en bestaan zich groepeerd. Bereik je dit besef werkelijk, dan kun je je los maken van alle gebeuren, het geheel beseffend of de aandacht richtend op delen van dit geheel naar eigen verkiezing. Het Ik kan dan alles overzien, wat het ooit geweest is, of ooit zal kunnen zijn.

Een mens zegt: wanneer wij doodgaan, gaan wij naar de hemel, wanneer wij goed geleefd hebben. Maar wat is die hemel in wezen anders dan een droombeeld, bedoeld om de mens te troosten bij alle ellende en onrecht, en hem de illusie te geven, dat er eens een vergoeding zal zijn voor alles, wat hij nu naar eigen besef tekortkomt. Men gelooft hierin omdat men zo ook de hoop kan koesteren in het hiernamaals meer te zijn, te bezitten en te kunnen dan een ander, die je haat of tenminste een dergelijke bereiking om de een of andere reden niet gunt. Wanneer je zegt, dat zondaars naar de hel gaan, word je alweer met iets dergelijks geconfronteerd. Die hel is eigenlijk een cumulatie van angsten en haatgevoelens en de mens, die men daartoe in gedachten reeds veroordeelt, is altijd weer iemand, die anders denkt en zich anders gedraagt, dan men zelf juist acht.

Voel je jezelf zondig en vreest men het hellevuur voor zich, zo hebben bepaalde religies reeds rekening gehouden met de mogelijkheid, dat men een angst voor een eeuwig vertoeven in duister onder pijnen zal kunnen verwerpen. Zij vonden het vagevuur uit, waarin de pijnen voor de zonde als angstobject - straf - blijven bestaan, maar de hopeloosheid van een oneindig daartoe gedoemd zijn - die tot verwerping van de gehele hel zou kunnen voeren - mildert door te stellen, dat een dergelijk lijden voor de gelovigen in de meeste gevallen maar tijdelijk zal zijn. Wie voor zich vreest aan die pijnen en duisternis toe te zullen vallen, projecteert in dit beeld alleen een onevenwichtigheid, die ontstaat wanneer de mens in denken en handelen meer bewust ingaat tegen eigen besef van juistheid, eigen begrip van hetgeen goed zou zijn.

In jezelf gaan betekent in vele gevallen voor de mens een het bestaan beleven in een warreling van kleuren. Ook dit is begrijpelijk. Een mens is niet in staat in eigen termen uit te drukken, wat er in hem leeft. Zijn innerlijke wereld beantwoordt niet aan de vormen en normen, die hij uiterlijk kent, terwijl hij zijn innerlijk beleven ook niet voor eigen gevoel juist zal kunnen weergeven door te refereren aan de eigenschappen, die hij de wereld buiten zich toe pleegt te schrijven. Symbolen zijn dus de enige uitweg om het beleefde en erkende tot het eigen bewustzijn als mens door te laten dringen. De keuze valt hierbij gemeenlijk op klanken of kleuren, die nu eenmaal niet zozeer gebonden zijn aan een vaste omschrijving, op allerhande wijze gecombineerd kunnen worden, en een reeks van actieve processen uit kunnen drukken.

Ingaan in jezelf is gemeenlijk een waden in werelden van kleur. Een mens is een wezen, dat bestaat uit een door reeksen van complexe trillingen, waarin zijn gedachten, zijn onderbewustzijn, zijn geestelijk bewustzijn ook, allen tot uiting komen. Probeert de mens dit innerlijk geheel voor zich te omschrijven, dan is enige vaagheid noodzakelijk om onbekende werelden en waarden uit te drukken in termen, die hij in zijn menselijk denken en beleven kan hanteren. Wanneer een mens spreekt over de verschillende gekleurde sferen, die hij betreden heeft, of over de kosmische muziek, die hij soms hoort, zal hij volledig eerlijk zijn in zijn uitdrukking, maar gelijktijdig onbewust zo voor zich verbergen, dat hij niet in staat is de wezenlijke waarden van eigen innerlijk op voor zich aanvaardbare wijze bewust te omschrijven.

In de kleuren, die men meent te beleven, speelt ook het duister een rol. Er zijn afgronden van wanhoop en leed, waarin men neer kan storten tijdens een tocht in eigen innerlijk. Belevingen, waarbij men dwaalt door composities van zwarter dan zwart, waarin mogelijk zo nu en dan felle vale kleuren optreden. Dan voelt de mens zich levend begraven onder een oneindig weidse koepel, waarin hij, worstelende om zelfbehoud, zich als een kind voelt dat in het duister alleen en van allen verlaten is. Wanneer je een dergelijke duistere reis in jezelf doormaakt, heb je in feite alleen maar tot jezelf gezegd: In mij is iets, wat zich verzet tegen een uitblussing, terwijl het volgens mijn huidige besef en voelen in feite uitgeblust zou moeten worden. De innerlijk mens gebruikt duisternis als symbool voor alles, wat hij niet wil of niet durft erkennen. Het is een vlucht voor werkelijkheid en waarheid.

Daarom zal menigeen, die leeft met allerhande dromen omtrent hetgeen hij ooit eens zou kunnen zijn of doen in de buitenwereld rond hem, een dergelijke duistere reis maken, wanneer hij in zich keert. Toch is de innerlijke mens zelf niet duister. De duisternis, die wij ervaren, de vaalheid van kleuren die ons soms overvalt als een bijna lichamelijke pijn, is niets anders dan een geestelijk sluiten van de ogen om toch vooral niet te zien, wat wij werkelijk zijn. Wanneer je leeft, ook als mens op aarde, draag je de waarheid omtrent jezelf in je. De innerlijke mens kent geen verhullingen van iets daarvan. Het menselijk begrip, ja, dat kan proberen zich van iets, wat in het bewustzijn berust, toch af te sluiten, om a.h.w. een aantal skeletten weg te sluiten in de een of andere donkere kast. Maar je kunt een dergelijke kast - verdringing - niet zo volledig en blijvend afsluiten voor jezelf, dat deze ook, wanneer je de innerlijke wereld betreedt, voor je gesloten blijft.

Onze innerlijke wereld is vol symbolen: Het ene ogenblik plukken wij rozen op eeuwige velden tezamen met engelen en het volgende ogenblik voelen wij ons gevangen in een danse macabre, waarin het geheel van onze schuldgevoelens, het geheel van onze onmacht en onvolledigheid zich aan ons openbaren in een angstige knokdansen, in een zwarte geilheid van onverzadigde kleuren. Waarom? In de eerste plaats, omdat wij nimmer onszelf kunnen ontkennen. Wij kunnen proberen een deel van hetgeen wij zijn, tijdelijk af te wijzen als niet goed, maar wij kunnen het geheel, dat wij desondanks zijn en blijven, niet verloochenen. Het is niet mogelijk tot jezelf te zeggen: dit ben ik wel en dat ben ik niet, wanneer je in jezelf doordringt. Elke gedachte die je denkt, elke emotie die je kent, elke daad die je stelt, gesteld hebt of overweegt, maakt deel uit van de persoonlijkheid die je bent. Als zodanig maakt zij deel uit van die innerlijke mens, waaraan je niet kunt ontkomen. De waarheid in het Ik is onvermijdelijk, onveranderlijk, onbeheersbaar.

Wij zijn natuurlijk altijd weer geneigd om de aansprakelijkheid voor delen, van hetgeen wij innerlijk ontdekken, weg te praten, bv. door te stellen dat het duister in ons niet waarlijk deel is van ons eigen bestaan en wezen, maar het werk is van een demon. Dan zou men zich af moeten vragen, wat demon in feite was en betekende. Demon is afgeleid van daimon, wat het Griekse woord voor licht is. Indien u spreekt over een demon in u, dient u te beseffen, dat u spreekt over het licht in u. Het duistere, dat u vreest, is in feite de onthulling door het licht, van hetgeen u bent. Zo goed als het licht, dat u innerlijk aantreft, in wezen de onthulling is van iets, wat u bent, maar dan iets wat u zelf aanvaardbaar acht. En wel iets, wat nu bestaat.

De innerlijk mens drukt niet uit wat wij gisteren geweest zijn, of morgen zullen zijn, vergeet dat niet. De innerlijke mens die wij betreden, is de uitdrukking van datgene wat wij, als gevolg van alles wat er in de kosmos bestaat, vandaag zijn volgens eigen besef, en niets anders. Toch zul je die innerlijk mens moeten onderzoeken, hoe onaangenaam delen van dit onderzoek ons soms mogen zijn. Want hoe kan een mens, die zichzelf niet aanvaardt en niet durft te leven met zichzelf, zoals hij werkelijk is, nog waarlijk een mens kunnen zijn en in zijn bestaan nog waarlijk een uitbreiding van bewustzijn kunnen verwerven? Daarom is het noodzakelijk voor ons, zo nu en dan eens de tijd te nemen om in ons innerlijk te schouwen; zoals het van belang is, dat wij daarbij het duister niet te zeer vrezen en ook het schijnbaar gevaarlijke of onaangename als deel van eigen Ik leren aanvaarden.

Er bestaat een oud gezegde, stammende uit een geestelijke school, die in vroeg-Perzië bestond, dat stelt: Waarlijk word ik eerst mijzelf, wanneer ik het licht en duister in mij erken tot beiden zijn gehuwd tot eenheid en de storm is geluwd die mij drijft, zodat het ik beseft wat eigen wezen schrijft in het geheel van de werkelijkheid. Wie die spreuk ontleedt, zal zien hoe duidelijk zij ons met de feiten confronteert: Immers, eerst wanneer ik bereid ben om alles te erkennen wat ik ben, ook mijn onzekerheden, mijn geloof, dat onvolledig is en mijn twijfels aan mijzelf en aan de wereld, mijn projectie van opstandigheid naar buiten toe - niet meer zeggende, dat alles de schuld of de taak en plicht van anderen is - kom ik verder. Dan zal ik mijzelf alles hebben toegegeven, wat niet strookt met mijn voorstellingen, van hoe het hoort en dient te zijn. Zeker, het lichtende, dat ik in mij ontdek, zal mij dan niet meer zo lichtend zijn. Maar het duister, dat ik in mijzelf vreesde, zal niet meer bestaan.

In de plaats van het kleurenspeel en de felle emotionele belevingen, ontstaat in een mens, die voor het eerst tot deze zelfaanvaarding komt, een soort schemering. Ik gebruik het woord schemering, omdat wij de dingen nu wel kunnen zien en beseffen, maar nog niet duidelijk en scherp omlijnd. In die schemering, in die rust, ontmoeten wij voor het eerst bewust de kracht, die wij werkelijk zijn. Menige mens, die voortdurend in zichzelf zoekt en daarbij voortdurend het duister in zich tracht te verdrijven en te bestrijden, is als iemand, die een marathon loopt: Oneindig lijkt de weg, men voelt zich voortgejaagd elke pas is pijnlijk, maar men zweept zich, hoe uitgeput men ook is, op, om zwetend en zwoegend eens het einddoel te kunnen bereiken. En wanneer je het einddoel meent te bereiken, kun je niet meer en stort je neer, dood voor werkelijkheid en wereld, zoals eens de werkelijke bode, die van marathon kwam met zijn tijding. Dan heb je rust, maar geen besef. Bereik je innerlijke rust en sereniteit zonder gedrevenheid, dan besef je de werkelijkheid van alle dingen. Je voelt je niet langer de drager van iets, maar beseft: ik ben iets. Dan kom je tot de vereenzelviging van het Ik met een groter geheel, dat men totaliteit of ook wel archetype zal noemen. Een geheel in ieder geval, waarmee men beseft onverbreekelijk verbonden te zijn en waarin men in feite eerst werkelijk betekenis kan bezitten.

De gang naar binnen toe is vaak moeilijk. Het is veel gemakkelijker te zeggen, dat een ander tekort schiet. Zoals het veel gemakkelijker is, alles wat je niet past, te wijten aan omstandigheden, en de verantwoordelijkheid daarvoor af te schuiven. Het is moeilijk jezelf toe te geven: dit alles ben ik. Het is voor de meeste mensen nog veel moeilijker om toe te geven: het is niet belangrijk, op welke wijze ik geworden ben tot hetgeen ik nu ben. Want alleen wat ik ben telt, al het andere is nu van geen belang meer. Wanneer je echter zover durft gaan, wanneer je jezelf durft ervaren en aanvaarden, dan zul je ook ontdekken, dat binnen dit ik allerhande krachten een rol spelen.

Wees niet bang. Ik zal vandaag zeker niet spreken over genezende krachten of profetische gaven. Dezen zullen mogelijk een nevenverschijnsel vormen van de ontwikkeling en het besef, waarvan wij nu spreken. De krachten, waarover ik spreek, blijken in feiten verbondenheden te zijn, die wij niet teniet kunnen doen. Wij gaan ontdekken, dat ons lot eigenlijk alleen reeds door dat, wat wij zijn, onverbreekelijk verbonden is met het bestaan, het lot en de persoonlijkheidsinhoud van anderen. Wij beseffen ook, dat in deze banden tijd of ontwikkeling geen werkelijke rol spelen. Alleen bij het beseffen van de band kunnen tijd en bewustwording van belang zijn. Wanneer ik eenmaal met iemand verbonden ben, hoe dan ook, zo is dit een blijvende band, daar deze band in mijzelf bestaat. Dit kan niet uitgewist of veranderd worden. De beleving en weergave ervan kan natuurlijk voor eigen gevoel wel veranderen. Maar dat is in feite hetzelfde, als wanneer ik zeg, dat een bepaald muziekstuk door verschillende musici kan worden uitgevoerd, desnoods ook nog op verschillende instrumenten: het klinkt mogelijk anders, maar het is en blijft dezelfde melodie, het is en blijft werk van dezelfde componist.

Dat is ongeveer hetgeen waarmee wij te maken hebben. Wanneer wij beseffen: ik ben verbonden met al die mensen, die op het juiste ogenblik in ons leven komen om ons een ervaring te geven, zullen wij niet meer spreken over onze bereikingen of onze rechten, maar alleen stellen, dat wij mogelijk nu op een andere weg zullen komen. In mijn bewustzijn, zo kunnen wij redeneren, zal ik hierdoor het evenwicht tussen Licht en duister op een andere wijze zien. Maar ook wanneer je zover bent gekomen, dat je dit alles kunt weten, weiger je vaak de feiten te erkennen en geef je je daardoor over aan het duister. Om u een voorbeeld te geven: Er was eens een heilige. U weet wel, wat dat is, nietwaar? Iemand wiens zonden nooit bekend zijn geworden. Deze heilige was inderdaad een goed mens. Hij zocht in zichzelf ook voortdurend naar de waarheid. Hij kon het duister in zich echter niet aanvaarden. Hij ontweek dit door zich voortdurend door duivels en demonen achtervolgd te voelen. Hij was daarin soms zo redeloos en zinloos, dat hij naar meditaties, waarbij hij eigen innerlijk probeerde te beseffen, de vreemdste dingen deed. Zo heeft deze man eens zijn eigen bed in brand gestoken en is er toen in gaan liggen om kort daarop gillende te ontwaken en de beweren, dat de duivel dit gedaan had. Toch was dit werkelijk een heel goede man. Hij had alleen één enkel ding vergeten: Hij had vergeten, dat je het kwade in je niet kunt ontkennen, maar eerst moet aanvaarden, voor je de werkelijke waarde en betekenis daarvan kunt beseffen.

Je kunt niet zeggen, dat je alleen maar goed bent of wilt zijn. Je bent als mens volgens menselijke normen altijd gelijktijdig goed en kwaad. Ons wezen is nu eenmaal opgebouwd uit een wonderlijk mengsel van de absolute vorming en de algehele chaos. Er zijn mensen, die zeggen aan die chaos juist te willen ontkomen. Maar dat kun je niet. Je bent deel van de chaos, omdat je deel bent van het geheel, zoals je ook deel uitmaakt van de absolute vorm en ook daaraan niet kunt ontkomen. Je kunt je bewustzijn van deze waarden niet verwerpen, ook al is het mogelijk soms te doen alsof je dit wel wilt doen. Je moet begrijpen dat de chaos in je onvermijdelijk is, maar daarom nog niet gevreesd hoeft te worden. Je moet begrijpen dat de vorming in je, de absolute vorm in je, eveneens onvermijdelijk is en daarom niet begeerd dient te worden als het hoogste goed of vereerd als de hoogste emotie die je door kunt maken, maar gewoon moet worden aanvaard als het ik.

Leven is nu eenmaal de krachtenbeweging, die stromen tussen de chaos, de bewegende verwarring en de absolute vorm, die gelijktijdig de verstarring van alle beweging en kracht inhoudt. In jezelf draag je het zaad van eeuwigheid, zo goed als het zaad van de chaos. Wanneer je daaraan eenmaal gewend geraakt en dus niet meer je genoopt ziet, alleen maar in een enkele richting te kijken - waarvan je bovendien gemeenlijk de soort stijve nek krijgt, die men hovaardij noemt - maar leert aanvaarden, wie en wat je bent, dan komen de belevingen gemakkelijker tot stand, waardoor je je eenheid met het geheel vollediger kunt aanvoelen.

Vergeet niet, dat wij steeds 'ik' zeggen, maar niet eens weten, wat dit ik wel is. Volgens mij is het ik een soort volkstuintje, dat wij in eigen naam hebben begrensd, zeggende: dit is nu van mij, dus is het geen deel van de aarde meer. Je kunt geen volkstuintje hebben, wanneer er geen aarde is, waarvan het deel uitmaakt. Wij zijn eenvoudig een begrensd deel van het geheel en meer niet. Dit betekent, dat, zodra wij eenmaal bereid zijn te aanvaarden, wat wij zijn zoals wij nu zijn, met alle verschillende gradaties van licht en duister, die in ons voorkomen, wij ook open zullen staan voor het geheel. Wat betekent, dat wij ons tuintje kunnen gaan verlaten, over de sloot kunnen stappen om ook eens ergens anders te gaan kijken - en zo mogelijk zelfs ons tuintje voorzien van nieuwe planten, die er tot dan toe niet bloeiden.

Wij leven in een wereld, die wij mogelijk in dergelijke gevallen sferen zullen noemen om het verschil aan te geven tussen ons normaal stofmenselijk beleven en deze nieuwe ervaringsmogelijkheid. Of wij noemen het mogelijk kosmische werkelijkheid of iets dergelijks, want mooie namen heeft de mens altijd in overvloed bij de hand om iets aan te duiden, waarvan hij niets weet of niets wil weten. Indien je een term wilt gebruiken, voor hetgeen er met het Ik gebeurt, zou je mogelijk niet ten onrechte kunnen stellen, dat je in een mystieke sfeer terecht komt. Wat dat is? Mystiek is niets anders dan een beleving van de innerlijke mens, maar dan in relatie met het andere, waarvan die mens in wezen toch deel is. Het wil niet zeggen dat je nooit hebt behoord tot die wereld, maar nu, door 'uittreden' een nieuwe werkelijkheid kunt betreden. Er zijn wel mensen, die dergelijke dingen beweren en zelfs weten aan te duiden, dat zij gingen tot in de 19e sfeer, of de 26e dan wel de 33e. Want zoals ik reeds opmerkte: aanduidingen heeft de mens altijd voldoende bij de hand, zelfs als deze vlag de lading niet of maar zeer ten dele dekt. Je kunt n.l. niets bereiken, waarvan je geen deel bent. Maar je kunt wel waarden leren beseffen, die deel van jou uitmaken en waarvan jij op je beurt deel bent. Zo kun je in jezelf langzaam de waarden beleven, waarvan je deel bent.

Waarom men dan vele verhalen zal verbinden. Ik heb bijvoorbeeld gehoord van mensen, die beweren - en geloven - dat zij tijdens de nachtelijke uren uittreden om op aarde zaken te vernietigen, die schadelijk zouden kunnen zijn voor de medemens. Zij vergeten daarbij echter te vermelden, dat iets dergelijks alleen beleefbaar is en mogelijk bereikbaar is, wanneer je met hetgeen je wilt vernietigen verbonden bent, wanneer het ook van jouw wezen deel uitmaakt. Destructieve zaken kun je alleen waarderen en mogelijk veranderen, wanneer dit destructieve ook ergens in jou bestaat. Zelfs dan blijft de vraag altijd nog, wat je in werkelijkheid tot stand kunt brengen. Veelal is dit minder, dan je in je dromen doet. Er zijn mensen, die hun beleven bovendien een mooi religieus tintje mee weten te geven. Dezen stellen bv. dat zij zijn uitgetreden tot in de zevende hemel - die zij voor de gelegenheid dan geleend hebben uit de visioenen van Mohamed.

Zij zullen hun eigen functie dan de nadruk geven door bv. aan een dergelijke verklaring toe te voegen: Ik heb daar het Licht genomen en heb het naar de aarde gebracht. Lieve mensen, dat kun je niet. Je kunt niet ergens anders Licht nemen en dat naar de aarde brengen. Wel kun je beseffen, dat je zelf deel bent van dit Licht. Hierdoor kun je bewust proberen dit Licht te delen met alles wat - zij het nog niet bewust - tot dit Licht behoort.

Reactie: Ik begrijp niet goed, wat u met dat 'duister' bedoelt.

Antwoord: Duister betekent: afwezigheid van licht. Maar in de kosmos bestaat geen werkelijke afwezigheid van erkenning of erkenbaarheid. Dus wat voor een mens in de innerlijke wereld duister is, is gewoonweg datgene, wat hij niet wenst te aanschouwen. In feite is duister dus iets, wat de mens in eigen besef veroorzaakt door zich bewust of onbewust voor bepaalde op zich kenbare feiten en ervaringen af te sluiten. U kunt mij nog niet volgen? Stel, dat u overdag op straat loopt. Er is iets wat u, om welke reden dan ook, niet wilt beseffen. U sluit nu de ogen, plaatst de handen voor de ogen en, om niet te laten bemerken dat je iets niet wilt zien - zelfs niet aan jezelf - roep je uit: Wat is er nu aan de hand? Wat is het hier opeens donker... Wanneer je dit bewust doet, weet je ook, dat je jezelf bedriegt: het is immers niet werkelijk donker, maar u doet - om welke redenen dan ook - even of het wel donker zou zijn. Er zijn mensen, die willen bepaalde delen van het bestaan in het duister hullen, doodgewoon, omdat zij bij erkenning van het aanwezige licht ook zouden moeten beseffen, wat er aan de hand is. Deze mensen dwingen zichzelf dan te vergeten, dat het een handeling van henzelf was, waardoor zij tijdelijk niet konden zien, en roepen uit: niet ik maak het duister, maar rond mij is het duister.

Daar komt die innerlijke duisternis dus vandaan. Is dit u nu voldoende duidelijk? Ik tracht u duidelijk te maken, waar de werkelijkheid, de werkelijke kracht en waarde van alle bestaan, schuilgaat achter de schijn. De werkelijkheid bestaat voor ons uit al datgene wat wij innerlijk erkennen, omtrent hetgeen wij wezenlijk zijn. Hoe meer wij daarbij het duister ontkennen als zelfstandige waarde, zullen wij meer dingen zien en beseffen, die ons niet bevallen. Indien wij echter gaan begrijpen, dat ook deze minder aanvaardbare zaken deel uitmaken van het geheel en voor het bestaan daarvan onmisbaar zijn, kunnen wij dezen ook in ons besef op de juiste wijze in gaan passen. Zodra wij innerlijk niet slechts enkele aanvaardbare waarden, maar alle waarden in leren passen in het geheel, krijgen wij een besef van de werkelijkheid die wij ego noemen en daardoor ook van de werkelijkheid, waarvan dit ik in feite deel uitmaakt.

Hiermede heb ik dus nogmaals kort samengevat, wat ik u wilde voorleggen tot zover. Velen onder u hebben te enigerlei tijd innerlijke belevingen doorgemaakt. Wanneer u daarbij bv. zegt, dat u uittreedt, zo is de daarvoor gangbare verklaring, dat het lichaam blijft liggen, maar de geest opstaat en zich van het lichaam losmaakt om een eigen leven te gaan leiden. Ik ken vele mensen die zich wensen dat dit ook bij het aanbreken van de arbeid mogelijk was: lichaam lekker in bed, de geest die toch van bezigheid houdt, aan het werk. Degene die uittreedt volgens eigen zeggen - zal hieraan toevoegen, dat zijn geest bv. lering ontvangt in een bepaalde sfeer of in de sferen, of op aarde een bepaalde taak gaat verrichten. Zij geloven dit werkelijk en realiseren zich niet, dat dit alleen maar een mentale voorstelling is van hetgeen werkelijk gebeurde. Het is dus niet een omschrijving van feiten, maar eerder een wijze, waarop men bepaalde met het innerlijk ik verbonden belevingen kenbaar of aanvaardbaar maakt.

Wat is in een dergelijk geval de werkelijkheid? Men zou moeten beseffen, dat het geheel van eigen wezen vele zaken omvat. De uittreding wordt dan vertaald met: mijn bewustzijn richt zich op een van de andere zaken, die deel zijn van het eigen wezen. Indien je iemand helpt, terwijl je meent 'uitgetreden' te zijn, zo kan dit werkelijkheid zijn, maar alleen op basis van een innerlijke verbondenheid, die hoe dan ook bestaat, en in het eigen ik tot uiting komt, zelfs wanneer zij nimmer verstandelijk beseft werd. Wanneer je in die droom een andere wereld betreedt en daarin werkelijk iets beleeft of leert, zo is dit, omdat die wereld en alle mogelijkheden daarvan reeds in het ware ik bestaan. Kortom: je kunt niets waarmaken of beleven, wat je niet reeds bent, waartoe je niet reeds behoort, voor je het in je bewuste beleving opneemt.

Dit zal in het begin de mens moeite kosten om te aanvaarden. Ik neem dat graag aan. Maar kom je tot de aanvaarding van deze waarheid, dan ga je in jezelf nog geheel andere dingen

ontdekken, die nog heel wat vreemder schijnen, indien men ze beziet van uit een menselijk standpunt. Alle verschijnselen en erkenningen, zoals wij die omschrijven, zijn alleen maar fluctuaties van een en dezelfde werkelijkheid. Om het eenvoudig voor te stellen: U ziet mij, dankzij elektrisch licht, ontstaan door de passage van een stroom met een puls van 50. Stel dat u luistert naar bv. de radio. De klanken hoort u alleen, omdat zij trillingen zijn en elk van hen heeft een eigen trillingsgetal. Dit zal gemiddeld liggen tussen 100 en 8000. Ga je hoger, dan kom je terecht bij kleuren en licht. Je ziet dezen allen dankzij straling en trilling in een bepaalde frequentie, enz. enz. U ziet en hoort, beleeft en doet zo verschillende dingen. Maar wat is de werkelijkheid?

Al deze trillingen berusten op één en hetzelfde, komen voort uit één en dezelfde energie, die de basis is van alle verschijnselen, die zonder deze kracht niet kenbaar zouden kunnen bestaan. Mijnentwege kunt u stellen, dat een tussenstof noodzakelijk is, die de trillingen verder draagt, maar zelfs dan blijft het feit bestaan, dat zonder energie die trilling niet kan optreden. Ik spreek: dat betekent, dat er lucht door dit lichaam wordt uitgestoten. Er is beweging. Er wordt dus energie overgedragen aan de lucht. Dankzij de trilling van de stembanden, de houding van de tong en de wijze, waarop de mond gevormd wordt, moduleer ik de energie tot trilling. Ik voeg dus aan de uitgestoten lucht, de energie, trillingen, vibraties, toe, en zorg er zo voor, dat die energie u bereikt op een voor u interpreteerbare wijze en niet als pure energie zonder meer. Dit is u duidelijk?

Indien ik u nu zelf dit doe begrijpen en zeg, dat alle verschijnselen in het leven een soortgelijke basis hebben, zo betekent dit, dat alles, ook in mij, te herleiden moet zijn tot een en dezelfde basis. Die basis is echter alomvattend. Wat in mijn bewustzijn zich afspeelt zal dan mogen worden beschouwd als een modulatie van de ene werkelijkheid of kracht, die bestaat. Indien u dit aanvaardt en begrijpt, is de volgende stap eenvoudiger: Dit erkennende zal ik alles, wat in mij bestaat, zo goed als alles wat ik in mijzelf beleef of erken, beseffen als de uiting van het ene, waarvan ik deel ben. Nu is het zonder meer en bewust mogelijk te stellen: Daar God de dragende kracht van alles is, is elke modulatie van zijn kracht of wezen mogelijk en niet slechts die modulaties die ik nu in mijzelf of als deel van mijzelf erken. Ik ben dus in staat mijn ervaring van de totaliteit te wijzigen en het geheel te benaderen. Ik zal zelfs in staat zijn in de kleurige wereld, die ik innerlijk meen te zijn, wanneer ik in eigen Ik afdaal, veranderingen aan te brengen.

Ik zal natuurlijk moeten beginnen alles te aanvaarden, wat er in mij is. Want dit zijn mogelijkheden, die tot mijn wezen behoren. Maar wanneer ik eenmaal tot die aanvaarding ben gekomen en bv. stel, dat ik nu een zuiver gouden Licht of zelfs een wit Licht wil zijn, zo kan ik dit ook waarmaken. In dat geval verander ik namelijk mijzelf of de kracht niet, maar herleid eenvoudig voor mijzelf alles tot deze ene modulatie van de werkelijkheid en de kracht, die hierin bestaat. Dat wil dus niet zeggen, dat deze innerlijke verandering volkomen werkelijk is voor alles en eenieder. Het wil slechts betekenen dat ik op dat ogenblik voor mijzelf een weergave ben geworden van een van de mogelijkheden, die in het geheel dat ik mede ben, bestaan, en dat ik daarmee dus tijdelijk ook een eenzijdigheid bereikt heb, die op mijn uitingen en ervaringen, zover dezen bewust geschieden, invloed zal hebben.

Eenzijdig. Ja. Maar is dit nu zo erg? Zolang mijn besef niet in staat is meer alomvattend te reageren op de werkelijkheid die in mij bestaat en die ik ook rond mij kan beleven, zal ik wel eenzijdig moeten zijn, of ik wil of niet. Eenzijdigheid is dan ook volgens mij volkomen aanvaardbaar, zolang het geen vorm van eenzijdigheid wordt, die mijn eigen wezen en wereld beleven, in delen uiteen doet vallen. Zoiets als het lichte en het duistere of het engelbewaardertje en het duiveltje. De mensen hebben schijnbaar de duivel nodig om het duistere te verklaren, ofschoon de mens wat dat betreft het heus zelf wel klaar kan spelen. En een engel lijkt mij ook niet zo noodzakelijk, want ook de mens zelf is uit het Licht geboren. Hij heeft heus niemand nodig om dit erfdeel in hem eveneens tot gelding te doen komen.

Ik stel nog enkele punten en geef u daarna de kans te reageren.

In de eerste plaats: Ik ben een eenheid. Niets van mijn beleven, erkennen en aanvaarden zal slechts voor mij van kracht kunnen zijn in een bepaalde wereld of binnen een bepaalde tijd. Al wat voor mij betekenis heeft, zal, te allen tijde en overal, voor mij betekenis bezitten.

Ten tweede: Ik kan voor mijzelf nieuwe formuleringen bedenken voor datgene in mij, wat in wezen gelijk blijft. Daarom is het kennen van mijn innerlijke waarheid belangrijker als beleving, dan als een frasering daarvan naar buiten toe.

Ten derde: Wanneer ik meen, dat ik in kracht tekortschiet, zal ik mij moeten realiseren, dat alle krachten mij altijd ter beschikking staan, mits ik daarmee harmonisch ben. Daar, waar ik de kracht erken als deel van mij en ook in mij werkzaam, zal er nimmer een tekort van een vermogen voor mij kunnen bestaan.

De volgende stelling sluit hierbij aan: Duister is de ontkenning van de werkelijkheid. Hoe meer ik ontken van de werkelijkheid, die ik ben en leef, hoe minder mogelijkheden ik zal vinden om waarlijk mijzelf te zijn. Hoe minder mogelijkheid ik echter ook zal vinden de krachten, die in mij bestaan en waarvan ik deel ben, zodanig te activeren, dat zij voor mij beleefbaar en werkzaam zullen zijn.

Ten laatste: De inhoud van het Ik is een persoonlijke zaak. Het is niet noodzakelijk, zoals mogelijk, een ander te vertellen wat er in mij leeft. Maar het is wel noodzakelijk voor mijzelf om, eenmaal erkend hebbende wat er in mij leeft, die te allen tijde en met geheel mijn wezen volledig tot uitdrukking te brengen. Want slechts het ego dat voortdurend zichzelf waarmaakt volgens zijn innerlijke erkenning, zal deelhebben aan de totaliteit en zal, zelfs tijdgebonden te midden van de stoffelijke belevingen, de tijdloze werkelijkheid kunnen weerspiegelen.

Indien u commentaar hebt, hoor ik dit nu wel.

Reactie: Ik meende, dat de werkelijkheid in de wereld zich slechts in paren van tegenstellingen kan demonstreren.

Antwoord: Deze demonstratie is inderdaad noodzakelijk om tot een redelijk kennen en een benoemen van de werkelijkheid of delen daarvan te kunnen komen. De benoembaarheid ontstaat door de tegendelen. Wat betekent, dat ons besef wordt opgebouwd op basis van tegenstellingen, die voor ons - en niet noodzakelijkerwijze kosmisch - bestaan. Maar wanneer wij eenmaal zover zijn, dat wij in ons, zelf de tegenstelling licht-duister aantreffen, is het ook mogelijk die eenheid als bestaande uit afzonderlijke waarden te verwerpen en de eenheid van het verschijnsel ondanks zijn kenbaarheid in tegendelen te beseffen. Een mens kan dan ontdekken: er is geen werkelijk licht of werkelijk duister in mij, maar alleen God - of de Kracht of hoe u dit begrip dan ook wilt uitdrukken. Ik heb gezegd: wanneer licht en duister huwen kom je innerlijk in een soort schemerlandschap terecht. Het is als op de vroege ochtend, vanaf dat de zon werkelijk opgaat. Maar het wegvallen van de schijntegenstellingen betekent dan ook, dat de zon werkelijk op kan gaan, wat nooit mogelijk zal zijn voor jou, zolang je de wereld blijft verdelen in vlakken van hel-licht en hel-duister, die geen relatie of samenhang kennen. Is mijn bedoeling duidelijk? Dan beseft u ook, dat dit impliceert, dat wij, eenmaal tot bewustzijn gekomen van de mogelijkheden in het werkelijke, dankzij onze wijze van deling der waarden, onze werkelijkheid terug moeten vinden door eenheid van alle waarden voor ons weer leefbaar en beleefbaar te maken. Wat niet een verzoening, maar een versmelting der tegendelen impliceert.

Vraag: Het klinkt mij alles nogal theoretisch. Indien je een aantal onaangename ervaringen hebt, ziekte, een huis stort in of zo, is dit dan geen duister voor je?

Antwoord: Dat hoeft geen duister voor je te zijn, wanneer je het in zijn geheel, met erkenning van alle samenhangen, onder ogen wilt zien. Men kan dan zelfs beseffen: de pijn, die ik heb doorgemaakt, heeft bepaalde gevolgen gehad, die voor mij een erkennen van een bepaalde waarde inhielden. Vanaf het ogenblik, dat dit beseft wordt, word je niet meer door vrees voor de pijn gedomineerd en kun je een volgende mogelijkheid tot het lijden van pijn bewuster onder ogen zien, zeggende dat je die kunt aanvaarden, dan wel beseffende, hoe deze ervaring te

ontgaan is. Heb je te maken met iemand die sterft, wat je erg kan raken - ik geef dit gaarne toe - dan dien je innerlijk ook eens na te gaan, waarom dit je zo treft. Is het werkelijk alleen om die ander of eerder omdat de waan werd verstoord, dat iets geheel van jou was, bij jou behoorde? Is het leed en de onaangename ervaring - die velen als duister zullen ervaren - niet opeens lichtend, wanneer je gaat beseffen, dat alles voortkomt uit een verkeerde opvatting, zodat je voor jezelf iets opeiste, wat geen deel van je was, terwijl je hetgeen wel deel van je is, en werkelijk voor het ik is, nimmer werkelijk kunt verliezen?

Onthoud verder dat, zodra je met de innerlijke mens bezig bent, je niets op een ander kunt betrekken of voor een ander van toepassing kunt verklaren. Dat is geen theorie, maar werkelijkheidsbesef. Je moet erkennen, dat je niet alles kunt beseffen, wat er in een ander leeft, bestaat. Indien de ander angsten kent, weet je niet werkelijk hoe deze veroorzaakt werden, wat de achtergronden ervan zijn. In uzelf kunt u het weten, wanneer u de moed hebt uw innerlijke werkelijkheid te aanschouwen. In een ander kun je hoogstens de reden voor bepaalde angsten veronderstellen, maar van een weten omtrent die angsten en hun werkelijke betekenis is geen sprake.

In ons onderwerp kwam daarom de vraag, hoe je een ander kunt helpen, dan ook niet ter sprake. Want het is niet mogelijk, de inhoud van een ander zodanig te beseffen, dat je deze afdoende kunt helpen, zodra het om meer innerlijke problemen gaat. Ik stel dit, ofschoon je, wanneer je innerlijk de versmelting van licht en duister bereikt hebt, vaak een mogelijkheid kunt vinden zoveel van de ander in jezelf op te nemen, dat je op diens angsten een algemeen, maar betrekkelijk juist antwoord kunt geven, waardoor de ander mogelijk - indien deze het werkelijk wenst - zelf de genezing van die angst geheel tot stand kan brengen.

Overigens moet u niet verwachten, dat een mens, die door een innerlijke angst gekweld wordt, u voor dergelijke onthullingen van zijn innerlijk dankbaar zal zijn. Want de mens, die gekweld wordt door een innerlijke angst, wordt meestal daarbij beheerst door een poging, een deel van zichzelf te ontvluchten of te verwerpen. En wanneer je hen dit duidelijk maakt, zullen zij daarover kwaad zijn en uw - op zich geheel juiste - aanduidingen verwerpen. Want dergelijke mensen vinden het altijd aangenamer, wanneer de gehele wereld of een andere mens schuldig kan worden geacht aan hetgeen hen achtervolgt, dan zichzelf. Vandaar dat juist dergelijke mensen de waarheid omtrent zichzelf schuwen en er de voorkeur geven hun ellende toe te schrijven aan het noodlot, een demon, een magiër, de maatschappij in zijn geheel, of een bepaald deel van de samenleving.

Reactie: Maar vele mensen kennen een bepaalde onmacht, waardoor zij en hun angsten bepaald worden.

Antwoord: Indien deze mensen in zichzelf keren, zullen zij moeten inzien dat ook voor hen hetgeen ik beschrijf geheel juist is. Indien u dit beseft, kunt u hen mogelijk zelfs duidelijk maken, waaruit die onmacht voortkomt, of hoe zij deze tot een positieve waarde in hun leven kunnen ombuigen, zelfs voor eigen besef. Maar u kunt die onmacht niet opheffen. Zover deze geen deel is van hun eigen persoonlijkheid en relatie met de wereld, kunnen alleen zijzelf die onmacht tenietdoen en wel door uit te gaan van een aanvaarden, van hetgeen er in hen bestaat. Wij moeten vooral de dingen niet te veel door elkaar gaan halen. U vindt alles, wat ik zeg, nog steeds te theoretisch. Toch is hetgeen ik u heb gezegd geen theorie, maar een innerlijk beleefbare en praktische waarheid, die voor elke mens bestaat, die voor elk ego werkelijk is en blijft, waar je ook bent en wat je ook bent, op aarde of in welke geestelijke wereld dan ook.

U wilt echter mijn les meteen projecteren op de gemeenschap, op anderen. En dat is niet mogelijk. Indien u zo betrokken bent bij de gemeenschap en de fouten van anderen, wil ik u echter een eenvoudige stelregel meegeven: Wanneer je geestelijk zieken wilt genezen, moet je er allereerst zorg voor dragen, dat je geestelijk gezond bent. Ontkom eerst aan eigen verwarringen, innerlijke gespletenheid en het eigen scheppen van voortdurend nieuwe tegenstellingen. Wanneer je in jezelf evenwicht vindt, zul je in staat zijn tijdelijk - soms zelfs voor heel lange tijd - de onevenwichtigheden en lasten van anderen voor hen te dragen en voor jezelf te verdragen.

Maar zolang je dit nog niet in jezelf bereikt hebt, kun je anderen in geestelijk opzicht niet feitelijk helpen. Dan kun je alleen een uiterlijk gebaar van hulp maken, zonder werkelijke hulp te kunnen verlenen voor het innerlijk duister, doodgewoon omdat je de kracht en het besef nog niet bezit. Maar stel, dat je dankzij eigen bereikt innerlijk bewustzijn in staat bent de ander te helpen. Dan kan die hulp altijd nog maar een tijdelijk verschuiven van het conflict betekenen, tenzij de ander in zich de waarheid omtrent eigen wezen, leven en werken leert aanvaarden. Zodra sprake is van een waarlijk innerlijk probleem, geldt, dat de mens zelf dit probleem moet leren beseffen, het bestaan daarvan moet leren aanvaarden en bewust zal moeten meewerken om door eigen begrip, beleven en streven het probleem op te lossen. Eerst dan kan hij innerlijk vrij worden.

Iemand die werkelijk bewust wil worden en werkelijk reëel wil gaan leven, wat hij is, zal eerst in de innerlijke mens komen tot een erkennen en aanvaarden van de gehele wezensinhoud van zijn persoonlijkheid, zonder angsten e.d. en het besef moeten winnen, dat hij deel is van een geheel. Eerst wanneer men dit bereikt heeft, kan men middels dit behoren tot het geheel tijdelijk ook anderen helpen en uiterlijke verschijnselen milder doen zijn of aanpassen, zodat de ander de mogelijkheid vindt in zich te treden en voor zich de waarheid van het bestaan te ontdekken. De mens, die eigen innerlijke conflicten, onredelijkheden en verdeeldheid niet onder ogen wil zien, zal echter nooit een oplossing kunnen vinden, terwijl zelfs de meest bewuste mens voor zo iemand verder niets kan doen. Ik dacht, dat ik het nu duidelijk gesteld had. Trouwens, mijn gehele onderwerp ging uit van de stelling: eerst wanneer de mens innerlijk tot vrede en evenwicht komt, is een bevrijding van angsten voor hem denkbaar.

Reactie: Wanneer je jezelf niet erkent kun je geen deel zijn van het geheel, want dan mis je wat.

Antwoord: Indien je de eenheid niet erkent, zul je deze niet beleven. Jezelf kennen op zich is reeds een moeilijke zaak. Er zijn heel wat mensen, die denken, dat zij zichzelf kennen, terwijl zij zich in wezen steeds weer voor de werkelijkheid verschansen achter denkbeelden, die zij niet geheel onderschrijven, maar gebruiken als afleidingsmanoeuvre om hun angsten te ontgaan of te ontkomen aan bepaalde verplichtingen, die zij anders zouden moeten aanvaarden. Voor het geheel maakt dit niets uit. Voor de persoon betekent dit, dat de eenheid met het geheel alleen onbeseft bestaat, zodat geen bewust beroep op het geheel kan worden gedaan en vrees voor eigen beperkingen de vrijheid van denken en handelen belemmert. Ik geef toe, dat men een grote mate van zelfkennis, ondanks deze vlucht, kan bezitten. Maar zij is niet voldoende. Eerst wanneer men de eenheid van tegendelen in zich beseft en beleeft, kan men als eenheid de eenheid met de kosmos tegemoet treden. En eerst dan is een verdere ontwikkeling zonder angsten denkbaar voor mij.

Vraag: Je kunt er toch niet alleen komen met denken, dat je jezelf kent? Je moet het toch beleven.

Antwoord: Ik ben dit geheel met u eens. Maar wanneer je de mensen zegt, dat je dit moet gaan beleven, is hun interpretatie daarvan vaak zeer beperkt en eigenaardig. Daarom geef ik er de voorkeur aan deze term te vermijden. Alles, wat je erkent in jezelf, ben je, moet je wel zijn. Waarmee ik stel, dat je geen maskerade kunt blijven volhouden, die in strijd is met hetgeen je innerlijk bent, daar je hierdoor een verdeeldheid en gedeeltelijke innerlijke blindheid zou moeten aanvaarden om dit vol te houden. Stellen, dat je het allemaal niet moet denken, maar vooral zij heeft, gezien de menselijke reacties, nogal eens vreemdsoortige bijwerkingen. Juist daarom moet je, zeker in het openbaar en sprekende tegen meerdere personen, voorzichtig zijn, hoe je de dingen stelt. Vele mensen betrekken bepaalde uitspraken, wanneer daarbij de daad als belangrijk wordt genoemd, allereerst op religie of seksualiteit. Slechts zelden begrijpen zij, dat het ook dan alleen maar gaat om een innerlijke werkelijkheid, waarvan al het andere alleen maar een uiting kan zijn. Overigens: mij kan het niet schelen, wat je doet met je lichaam, zolang je er zelf geheel achter kunt staan. Maar wanneer je het gevoel hebt, dat het beter zou zijn om iets niet te doen, maar meent, dat je zo moeilijk anders kunt handelen, is het volgens mij toch wel tijd om je af te vragen hoezo en waarom. Kun je dit waarom beantwoorden, dan verlies je mogelijk iets van de goede mening, die je over jezelf koesterde, maar daarvoor heb je dan ook iets gevonden van de werkelijkheid, die je bent.

Dan vind je Licht en dat kun je dan weer gebruiken om het duister in op te lossen en juist te reageren. U meent misschien, dat het niet juist is: het felle licht minder fel te maken door er het duister in op te lossen? Onthoud dan nog dit ene: wie in de zon kijkt, ziet niets werkelijk, want hij wordt verblind. Maar wie het zonlicht in zijn minder felle vorm op de wereld ziet weerkaatsen, kan juist door ditzelfde licht heel veel leren zien en kennen. Voor ons geldt m.i. ook, dat wij niet in de eerste plaats moeten trachten het hoogste licht te leren kennen en aanschouwen, maar voordien eerst eens dankbaar gebruik moeten maken van hetgeen dankzij dit licht te zien is van de betekenis van de wereld, het licht en de schaduwen, zoals wij die innerlijk beleven en zo de mogelijkheden van dit licht voor ons te beseffen.

Vraag: Kunt u meditatietechnieken aanbevelen om jezelf te leren kennen?

Antwoord: Geen. Meditatie kan heel goed zijn, maar heeft in dit geval één nadeel: degene, die mediteert, gaat gemeenlijk immers uit van een vaste procedure, die echter hinderlijk kan zijn, wanneer je een te veelomvattend geheel wilt leren kennen.

Het Ik leren kennen is overwegen, wat er gaande is en zo beseffen, wat er met je aan de hand is en wat je mogelijkheden zijn. Daarvoor lijkt mij geen algemeen geldende techniek te bestaan. Eenieder moet dit maar doen, zoals hij dit zelf het beste acht. Zeer beperkt en voorwaardelijk wil ik u echter wel een raad geven, die althans voor mij doeltreffende methoden aanduidt. Wanneer je op een bepaalde dag tegenslagen hebt gehad, vraag je dan eens af, waarom het een tegenslag was voor je, hoe die tegenslag kon ontstaan en wat je eigen aandeel daarbij was. Heb je meevallers gehad of meen je heel erg goed voor anderen te zijn geweest, moet je je eveneens eens eerlijk afvragen, welke factoren daarbij een rol speelden en wat u feitelijk zelf daarin betekend hebt.

Wanneer u op deze wijze uw leven benadert, zult u begrijpen dat vele zaken waaronder u erg gebukt gaat of waarop u zich erg beroemt, veroorzaakt zijn door omstandigheden, zodat alleen uw eigen reactie daarin voor u van belang was, maar het verdere in feite reeds vaststond. Zo verlies je nogal wat illusies omtrent jezelf. De tweede fase houdt in, dat je niets mag wijten aan een ander. Niemand is schuld van hetgeen u overkomt, u niet en een ander niet. Iets is ontstaan. Bezie elk gebeuren, vraag je af, hoe het kon ontstaan en welke gebeurtenissen daarin een rol speelden. Vraag je af, waarom je tegenover het gebeuren staat op de wijze, waarop dit, gezien je reacties, het geval moet zijn.

Vraag je ten laatste af: wat droom ik, wat voel ik, wat ben ik? Waarom zie ik zo grote tegenstellingen overal? Dit berust niet op mediteren, maar vormt eigenlijk een dialoog die je steeds weer met jezelf voert om de resultaten van die dialoog in de praktijk te toetsen. Op de duur kom je dan tot de conclusie, dat je gedrag en gevoelens tegenover anderen voor een groot deel mede bepaald worden door zaken, die met de gestelde werkelijkheid weinig of niets te maken hebben. Je zult dan jezelf en anderen benaderen met meer werkelijkheidszin en zonder je eigen gevoelens te ontkennen, ook dezen meer op hun werkelijke waarde gaan schatten: een oriëntatie van het Ik in de wereld, niet een aanduiding der waarde en/of betekenis van die wereld voor dit Ik. Besef dat je eigen stemmingen je waardering voor mensen dingen en gebeurtenissen je soms zeer sterk kunnen beïnvloeden. Zo wordt de betrekkelijkheid van de z.g. objectieve stoffelijke wereld steeds duidelijker.

Ten laatste: Niets is verwerpelijk. Wat gevaarlijk klinkt in de oren van moralisten, maar toch de meest juiste houding betekent voor eenieder, die innerlijk bewust wil worden. In feite moet je stellen: niets is onaanvaardbaar dan datgene, wat ik voor mijzelf onaanvaardbaar acht en dan nog alleen in relatie tot mijzelf. Indien ik iets voor mijzelf onaanvaardbaar acht, dan is deze constatering waardeloos, tenzij ik daarbij mijzelf ook duidelijk kan maken, waarom ik iets op deze wijze beschouw. Eerst wanneer men ook het waarom probeert te beantwoorden, kan men een meer reëel oordeel geven over de betekenis van alles wat je meent te zijn of gedaan hebt. Een dergelijk oordeel kan bepalend zijn voor je verdere wijze van handelen, maar nimmer voor je persoonlijke inhoud, daar je deze alleen maar ontdekt, doch niet wijzigen of in zijn kosmische betekenis kunt beoordelen.

Ten slotte moet je altijd weer beseffen: Ik ben. Ik word niet, ik ben niet geweest, ik besta op dit ogenblik. Het bestaan, zoals ik dit nu in mijzelf ervaar, is slechts een deel van de werkelijkheid, die ik ben. Zo leer je aanvaarden, dat je niet zo begrensd bent, als je mogelijk dacht en zul je de begrenzing van mogelijkheid of uiting in bepaalde gevallen, als zijnde nu geldende, eenvoudiger aanvaarden, terwijl je meer begrip krijgt voor de lichtende kracht, die in je actief is. Deze laatste zul je steeds minder gaan zien als iets, wat buiten je bestaat, maar meer gaan aanvoelen als iets, wat in jezelf bestaat en vanuit je wezen werkt in één geheel, dat door je beeld van Ik en wereld ten hoogste zeer schetsmatig is aangeduid. Wat m.i. een voldoende antwoord is.

Dus zeg uzelf: ik ben deel van het geheel, en zeker ook alles, wat ik mij voor kan stellen eens te zijn geweest, of eens te zullen zijn. Maar ik moet leven met mijn mogelijkheden, besef en beperkingen van het heden.

En hiermee zal ik mijn bijdrage besluiten. Ik heb u iets verteld over de innerlijke mens. Een klein beetje maar. Wanneer u doordringt in uzelf, zult u ontdekken, dat er zeer uitgebreide scala's van beleven zijn, waar je als mens maar zelden aan toekomt. U zult ontdekken, dat er in je wezen diepere afgronden bestaan, dan je ooit vreesde. Maar het is goed in jezelf bewust te zijn van jezelf. Want alleen degene, die begint zichzelf bewust te aanvaarden, zal even bewust de werkelijkheid van zijn wereld en alle werelden kunnen aanvaarden.

Eerst hij, die zich en zijn wereld leert aanvaarden voor dit moment, zoals dezen op dit moment bestaan, kan de eeuwige werkingen aanvaarden, zoals zij nu en altijd in het geheel der verschijnselen kenbaar worden. Dit is het meest belangrijke van het bestaan, want wanneer wij ons bewust worden van de tijdloosheid, die in ons bestaat, zullen wij niet meer de slaven zijn van de verschijnselen van de tijd. Eerst hij, die geen slaaf meer is van uiterlijkheden en zo de weg der vrijheid kan gaan, zal vrijheid vinden, niet alleen in zichzelf, maar daardoor ook als een geuite werkelijkheid in elk deel van het bestaan.

Ik dank u voor uw aandacht.

(Vragen bekort).

ESOTERIE

Goedenavond, vrienden.

U bent druk geweest met de innerlijke mens. Kortgeleden kwam er iemand naar ons over die beweerde dat het op aarde steeds moeilijker wordt om de innerlijke mens goed te zorgen, daar de prijzen van de levensmiddelen voortdurend de hoogte in gaan. Maar mijn taak is het wat meer algemeen over verschillende zaken met u te spreken en enkele punten aan te snijden, zonder de esoterie uit het oog te verliezen.

De meeste mensen leven een groot deel van de tijd in een soort droomwereldje. Zij zien de feiten over het hoofd, zelfs wanneer die zich aan hen op schijnen te dringen. Wanneer wij met onszelf geconfronteerd worden, denken wij altijd stilletjes, dat wij nog best mee kunnen en dat eenieder die anders denkt, een afwijking moet hebben. Als kind meen je, dat je verstandiger bent dan volwassenen - wat maar beperkt waar is. Word je ouder dan meen je dat je hieraan rechten kunt ontlenen en van anderen een erkenning van je standpunten op grond van leeftijd of plaats in de gemeenschap mag verwachten.

In de esoterie speelt dit ook een rol. Velen doen, alsof zij een werkelijke tocht in hun innerlijk regelmatig volbrengen, terwijl zij in feite alleen maar wat slapen. Want indien zij werkelijk in zichzelf door zouden dringen, zouden hun illusies lelijk op de tocht komen te staan en dat is een dergelijke innerlijke reis hen toch niet waard. Wel schijnen dergelijke mensen te weten: wanneer mijn ware innerlijk eens naar buiten zou komen, word ik wel lelijk verkouden.

Dergelijke mensen nemen de juwelen van wijsheid - van zich, of ontleend aan anderen - en maken die los uit de smurrie van hun werkelijke levenservaring om ze opgepoetst te etaleren in de hoop, dat anderen hun zullen bewonderen, wanneer zij deze droeve resten voorstellen als 'het resultaat van mijn leven'. Komt het echter in de geest tot een 'dit was uw leven', dan blijkt steeds weer, dat veel van deze flonkeringen niet alleen maar een deel van de werkelijkheid vertegenwoordigde, maar bovendien grotendeels alleen maar een slechte imitatie was.

Een vriend van mij meent, dat ik mijn mening beter zal kunnen uitdrukken in enkele aforismen. Hij zal mij bij de formulering daarvan behulpzaam zijn en het zijne daaraan toevoegen.

Alles, wat er op aarde gedacht en geleefd wordt, moet aanvaardbaar zijn, zolang men het voor zichzelf leeft. Zodra je dit alles echter aan anderen oplegt, bega je aan die anderen een misdaad. Wie een ander zijn mening probeert op te leggen, ontnemt de ander zijn vrijheid en zijn goddelijk geboorterecht zichzelf te ontwikkelen naar eigen kracht en vermogen.

Vele mensen menen, dat zij vele dingen beter weten dan anderen en leggen daarom anderen hun mening op. Zij vergeten daarbij, dat een ander het recht moet hebben zijn eigen fouten te maken. Ik wil dan ook pleiten voor het recht van elke mens zijn eigen fouten te maken en zelf de consequenties daarvan te dragen. Alleen zo leer je, wat goed en niet goed voor je is. Indien je mensen te zeer beschermt tegen de gevolgen van hun eigen fouten, zullen zij op de duur steeds meer fouten maken om te kunnen ervaren, hoe goed zij wel beschermd zijn.

Mijn volgende stelling: Er bestaat op aarde geen enig waar geloof, daar elk geloof probeert een stuk van de wereld af te schermen tegenover God, door het te veroordelen, en gelijktijdig zichzelf privileges t.a.v. diezelfde God toe te kennen. Maar God is er voor eenieder gelijkelijk.

Elke mens draagt in zich de begeerte groot te zijn en te bewijzen, wat hij voor anderen betekenen kan. De meeste mensen dromen daarbij en streven daarbij naar dingen die nooit waar kunnen worden - wat men bij elke kabinetsformatie opnieuw gedemonstreerd ziet. Probeer eens te zijn, wat je werkelijk kunt zijn. Je betekenis voor de mensheid ligt niet in het gezag, dat je bezit of de bewondering die je anderen afdwingt, maar in de waarheid, waarmee je zelf steeds waarmaakt, wat je innerlijk bent. Het goede is voor de mens altijd, wat hijzelf en voor zichzelf als zodanig erkent. Het kwade is dan al het andere.

Het leven is beleven, niet bestaan. Hij, die bestaat en niet beleeft, leeft niet de werkelijkheid, omdat hij door gebrek aan beleving geen verandering van inzicht en gesteldheid in zichzelf kan ervaren. Een mens, die naar de waarheid zoekt, zal die niet bij anderen moeten zoeken, maar zal moeten trachten die in zichzelf te vinden en dan ook nog te aanvaarden.

Wie de wereld veroordeelt, geeft daarmee zijn eigen onvermogen toe. Je kunt lachen om de dwaasheden, wanneer je ook bereid bent om jezelf te lachen. Neem het leven nooit zo ernstig als sommigen menen te moeten doen, want de ware vreugde van het leven ligt in de erkenning van alles, wat het ons bieden kan, en het aanvaarden daarvan in dankbaarheid tegenover de Schepper, die dit alles voor ons mogelijk maakt. Wie vrede zoekt, moet beseffen, dat deze zelfs in het graf niet te vinden is. Want vrede, zoals de mens die beschouwt, is stilstand. Wie echter een strijd zoekt, waarin hijzelf vreugde vindt en anderen niet onnodig kwetst, zal innerlijk een rust vinden, die hem zelf in staat stelt de wonden, die hij mogelijk aan anderen toe moet brengen, weer voor hen te genezen.

Met de volgende formulering ben ik het niet geheel eens. Mijn vriend stelde: Een ezel stoot zich geen twee malen aan dezelfde steen, een mens wel. Dit zegt niets omtrent de mens, maar maakt wel duidelijk, dat eenieder vaak instinctief zuiverder reageert dan de mens redelijk kan presteren.

Veel mensen zoeken God in een kerk, omdat zij zo niet hoeven te beseffen, dat God voortdurend bij hen is en alles van hen kent, zelfs hun zaken en wat er in de slaapkamers gebeurt.

Het grootste nieuws is altijd weer de ontdekking, dat je meer kunt dan je denkt, wanneer je maar moet. Verheug u over het geluk van anderen, maar doe dit voornamelijk door zelf tot hun geluk bij te dragen.

Goedenavond.

(Sterk bekort)

d.d. 17 februari 1975